श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा -दिसम्बर, २०१८

कक्षा -आचार्यप्रथमवर्षम् (SEM-1)	**प्रश्नपत्रम् – २**	गुणाः - ७०
विषयः - वास्तुशास्त्रम्	(C.C.- 4.1.1. Old & New)	
दिनाङ्कः - १५/१२/२०१८	*ग्रन्थः मयमतम्*	समयः -२.०० तः ०५.००

प्रथमान्वितिः

प्रश्नः १ निम्नलिखितयोः एकाकारिका ससन्दर्भं व्याख्यात । **(५)**

(१) स्तम्भानां लक्षणं चैव प्रस्तारस्य विधिक्रमम् ।
सन्धिकर्मविधानं च शिखराणां तु लक्षणम् ॥

(२) पशुगन्धसमा श्रेष्ठा सर्वबीजप्ररोहिणी ।
एकवर्णा घना स्निग्धा सुखसंस्पर्शनान्विता ॥

प्रश्नः २ *वस्तुप्रकारः, इति अध्यायस्य सारांशः लिखत ।* **(१०)**

(अथवा)

भूपरिग्रहविधानं ग्रन्थाधारेण सविस्तरयत ।

द्वितीयान्वितिः

प्रश्नः ३ अधोलिखितयो एकस्य सान्वयं व्याख्यां कुरुत । **(५)**

(१) दन्तं वै चन्दनं चैव खदिरः कटरः शमी ।
शाकश्च तिन्दुकश्चैव शङ्कुवृक्षा उदीरिताः ॥

(२) वास्तुर्मध्ये तु मर्माणि ब्रह्मा हृदयमुच्यते ।
निष्कूटांशाः सिरा ज्ञेया इत्येष पुरुषः स्मृतः ॥

प्रश्नः ४ *एकाशीतिवास्तुपदमण्डलं देवतास्थानभोग्यसहितं प्रदर्शयत ।* **(१०)**

(अथवा)

दिशानिर्धारणे सूत्रविन्यासः ग्रन्थाधारेण वर्णयत ।

तृतीयान्वितिः

प्रश्नः ५ अधोलिखितयो एकाकारिका वाख्यात । **(५)**

(१) तस्मात् प्राग्दक्षिणतो दक्षिणवीथी प्रतीविमुखा ।
तस्मादवागपरतः पश्चिमवीथ्यग्रमुत्तरतः ॥

(२) प्रागुत्तरदिशिदण्डैः पञ्चशतैः स्याच्छवावासम् ।
शेषाणामपि तत्तद्दूरे देशे श्मशानं स्यात् ॥

प्रश्नः ६ *ग्रामविन्यासे वीथिविधानं ग्रन्थाधारेण स्पष्टयत।* **(१०)**

(अथवा)

ग्रामविन्यासे द्वारस्थानानि वास्तुपदमण्डलाधारेण दर्शयत।

चतुर्थान्वितिः

प्रश्नः ७ निम्नलिखितयो एकस्य ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । (५)

(१) शतदण्डादिदशद्धर्या त्रिः सप्तत्रिशतदण्डान्तम्।
क्षुद्राणामिहमुदितं नगराणामेव सर्वेषाम्॥

(२) राष्ट्रस्य मध्यभागे सज्जनबहुले नदीसमीपे च।
नगरं केवलमथवा राजगृहोपेतराजधानी वा॥

प्रश्नः ८ *राजधानीनगरनिर्माणविधानं ग्रन्थाधारेण प्रदर्शयत।* **(१०)**

(अथवा)

नगरे अन्तरायणविधानं ग्रन्थोक्तदिशा वर्णयत।

पञ्चमान्वितिः

प्रश्नः ७ अधोलिखितेषु केषाश्चित् दशप्रश्नाः समाधेयाः । (१०)

(१) दक्षिणप्लवाभूम्याः फलं किम् ?
(२) सर्वबीजप्ररोहिणी भूम्याः फलं किम् ?
(३) मधुगन्धाभूमिः शुभाशुभं वा ?
(४) शङ्कुस्थापनं कस्मिन् कार्ये प्रयुज्यते ?
(५) रक्तगन्धभूम्याः वर्णः कः ?
(६) अष्टयुका = कति यवः ?
(७) पंचकवास्तुपदमण्डले कति पदानि सन्ति ?
(८) नगरनिर्माणे कस्मिन् वास्तुपदमण्डलस्य प्रयोगः भवति ?
(९) अन्तरापणम् इत्युक्ते किम् ?
(१०) व्याख्यां कुरुत - राजधानीनगरम्।
(११) भल्लाटपदोपरिद्वारस्थापयितुं शक्यते न वा ?
(१२) खदिरवृक्षः शङ्कुनिर्माणे प्रयुज्यते न वा ?
(१३) संग्रहाध्याये ग्रन्थकर्ता केषां देवानां नमस्करोति ?
(१४) नगरे वप्रनिर्माणं किमर्थं करणीयम् ?
(१५) वास्तुपूजने वास्तुपदमण्डलदेवानां बलिं दातव्यं न वा ?

--oo--